

Kome smeta ženski uspjeh?

Naša mala (loša) ekonomija ne predstavlja plodno tlo ni za kakav uspjeh, a - u kontekstu prilično zatucane i još uvijek mačističke zemlje - kamoli za ženski uspjeh. No ne obeshrabruje me toliko činjenica da je krupnih ženskih riba u hrvatskom poslovnom svijetu puno manje od muških, već percepcija da kada se neka žena i uzdigne do moćne pozicije, uvijek je upitno kako je do nje došla

Moćne svjetske biznismenke

Upravo čitam biografiju jedne od najmoćnijih žena američkih medija - Cathie Black - žene iznimne karijere, nevjerojatnih poslovnih postignuća i ogromne radne energije. Cathie Black je, među ostalim, 15 godina bila predsjednicom *Hearst Magazinesa*, odjeljka korporacije *Hearst* koja je uz *Condé Nast*, jedna od namoćnijih izdavačkih kuća na svijetu (izdaje magazine poput *Harper's Bazaara*, *Ellea*, *Cosmopolitana*, *Esquirea*...). Cathiena je biografija "Basic Black" fascinantna i inspirativna za svaku mladu ambicioznu ženu, ne samo zbog njene životne i poslovne priče i odličnih savjeta, već i kao povijesni dokument koji od kraja 60-ih naovamo prati uspon žena u najviše slojeve američkog biznisa.

Činjenica jest da su danas među najutjecajnijim osobama u američkim medijima žene - Oprah Winfrey, Cathie Black, Anna Wintour... Naravno, nije se do toga došlo lako čak niti u zemlji u kojoj kapitalizam nameće samo jedan zakon - profit, a ne spol. Put na vrh američkog biznisa je za žene bio dug i trnovit (i one su u visokom korporativnom svijetu i dalje u manjini - praktički ih je lako nabrojati u jednom pasusu teksta), ali činjenica jest da funkcioniraju jednako kao i muškarci, da svojim kompanijama donose ogromne zarade i da ih više nitko ne gleda kao "žene" , već kao uspješne profesionalke, onkraj etikete spola, a većina njih uz uspješne karijere stigla je i zasnovati obitelji, odgojiti djecu, razvesti se, ponovno se udati...

Ova me knjiga potakla da razmislim i o tome kako se u Hrvatskoj gleda na ženski uspjeh i ima li ga uopće... Dakako, ima ga, ali ne toliko i na takvom nivou (nismo Amerika - s time da ne insinuiram kako je Amerika raj na zemlji, daleko od toga). U svakom slučaju, naša mala (loša) ekonomija ne predstavlja plodno tlo ni za kakav uspjeh, a - u kontekstu prilično zatucane i još uvijek mačističke zemlje - kamoli za ženski uspjeh. No ne obeshrabruje me toliko činjenica da je krupnih ženskih riba u hrvatskom poslovnom svijetu puno manje od onih muških, već percepcija da kada se

neka žena i uzdigne do moćne pozicije, uvijek je upitno kako je do nje došla. Još uvijek se, najčešće (a to čujem u razgovorima, vidim po komentarima na fejsu, slušam kako se šapuće po poslovnim kuloarima...), smatra da žene do visokih pozicija ili poslovnih uspjeha dolaze preko kreveta i preko veza baziranih na primanju i davanju koje nije poslovnog nego seksualnog karaktera, a ne temeljem svoga obrazovanja, upečatljivog životopisa, bogatih prijašnjih poslovnih iskustava...

S kim je spavala radi pozicije?

Dakle, ako je žena lijepa i relativno mlada (kažem relativno jer jako mlada žena na jako visokoj poziciji ipak nije logična opcija), a k tome je i uspješna, u toj jednadžbi mora da nešto ne štima. Takvoj se ženi naprosto mora prišiti da je na poziciju došla zahvaljujući nekom starijem, utjecajnijem, nekome tko je po mogućnosti muškog spola i tko ju je na poziciju postavio u primanje-davanje maniri. Umorna sam od takvih klišeja – od tih plitkih percepcija i brzopletih jalnih zaključaka na temelju privida i slika koje stvaramo o ženama naprosto zato jer je tako lakše pravdati njihov uspjeh i eventualno opravdati vlastiti neuspjeh. Najtužnije je što na taj način najčešće same žene komentiraju uspjehe drugih žena – "ova mora da se dobro trošila s pravim facama, kad je ovako daleko dospjela"... Pitam se koliko još vremena treba proći da se uspjeh prestane mjeriti po spolu. Talent, marljivost, ambicioznost, inteligencija, kompetentnost, poslovna sposobnost... - sve su to jedini pravi indikatori koje treba uzeti u obzir.

U Hrvatskoj se ženski uspjeh najbolje može vidjeti kroz one manje, najčešće obiteljske, firme koje su u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu žena koje ih grade i u njih ulažu čitav svoj radni elan, podižući ih onako kako podižu vlastitu djecu. Njihova kreativnost, sposobnost i poduzetnički duh jako dobro dolaze do izražaja i tu dileme nema – firma je njihova i uspjeh je mjerljiv, pa ogovaranja da su na poziciju došle ili firmu podigle na sumnjiv način naprosto nemaju smisla (osim u slučajevima poslovnog kriminala, što nije u kategoriji "spola").

Praksa me u Hrvatskoj često pobija na razini korporacija te državnih firmi i javnog sektora općenito – nerijetko se, naime, dogodi da u društvu branim neku ženu koja je postala direktoricom ovoga-ili-onoga, a na kraju se ispostavi da sam ja bila ta glupa i naivna koja nije znala da je ona već godinama u vezi s nekom velikom facom pa ju je postavio na super funkciju. Dogodilo mi se to mnogo puta, a prije par dana sam baš ostala pokisla nakon što sam saznala da sam na Fejsu "bila tuđi boj" u ime ženske solidarnosti, a eto pokazalo se da nova direktorica ipak ima pravog ljubavnika na pravoj poziciji.

Etiketiranje po spolu

I što sad? Pa ništa... Ne odustajem od svoje teorije. Uvijek će biti žena koje će u

dominantno muškom poslovnom svijetu iskoristiti svoje čari za dolazak do cilja, što načelno ne opravdavam, ali razumijem. No s druge strane, uvijek ću ostati pri svome – bezobrazno je, brzopleto i ljubomorno, automatski etiketirati uspješnu ženu na taj način. Činjenica da žena ima dobre obline, dobre noge i lijepo lice, ne znači da joj je priroda oduzela efikasnost moždanih vijuga i namijenila joj ulogu isključivo objekta požude. Tko ima problema s time, možda bi bilo najbolje da preispita ne samo efikasnost vlastitih moždanih vijuga, već i moralne stavove i cjelokupan svjetonazor.